

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 10.

A sötétség Biharmegyében.

Még a feltámadás reménye nélkül örök álomra szenderült haladópárti kormány alatt közzé tettem az »Alkotmány«-ban egy közfigyelmet gerjesztő cikket a románság közgazdasági helyzetének tartathatlanságáról, később egy Nagyváradon tartott felolvasásom keretében ismét igyekeztem a közfigyelmet a románság közállapotainak szörnyűségére felhívni. Megvallom, hogy ezt jórésztben fajszeretetből tettem, s hogy előadott dolgaimban legkivált a biharmegyei állapotok lebegtek szemem előtt.

Most már a biharmegyei közigazgatási bizottság is foglalkozik ezekkel az állapotokkal a tanfelügyelő és a tisztí főorvos jelentéseinek kapcsán, kik megdöbbentő állapotokat konstatálnak.

Igaz ugyan, hogy a mi a belényesi iskolai közegészségügyi állapotokat illeti, valamelyes hírlapi háboruba keveredtem a tisztí főorvosi jelentéssel, illetve annak egy némely adatával, amely polemiát, minthogy az ügy amugy is vizsgálatalatt áll, nem akarok ide is behurcolni. Hogy trachomában mennyien szenvednek, hogy ki és mi az oka szenvedéseiknek, azt ugysem dönthetjük el ujságban. Szomorú tény azonban, hogy a belényesi tanulóifjuság között pusztít a trachoma.

Hét éve vagyok itt tanár és azóta nemcsak tanuja, hanem osztályosa is vagyok a trachoma elleni küzdelemnek, mint olyan, aki tanártársaimmal együtt még nem szüntem figyelmeztetni az ifjakat, hogy magukat gyógykezeltetni köteletségüknek tartásák. Minthogy a tisztí főorvos itt ez idő alatt csak most volt, felszóltam, hogy a tanári kar nem érdemli meg mindjárt az elítélést, ha esetleg eltitkolt trachomában szenvedőket az egészséges fiuk között megtürt. Hiszen senkinek sem esik jól, ha önhibáján kívül történt dologért mindjárt keményen dorgálják.

Itt azonban én megállapodok és távol vagyok attól, hogy azt a buzgalmat, a melyet a szegény román nép viszonyainak orvoslásában itt vagy ott fölkelni látok, kicsinyeljem, vagy éppen megátmadjam.

A mi falusi iskoláinkról adott jelentés nagyon is jó ideje már, hogy szőnyegre került. Miért is van ennek a népnek papja, ha az még arra sem figyel, hogy kötelességeit ez a nép az iskola iránt teljesíti-e vagy nem? Mire való az a tanító, ha egyáltalán sem Istennek, sem embernek nem szolgál? -- Hisz a biharmegyei románlakta vidék felett a legutolsó kétszázévesztendő elvonult anélkül, hogy valami nyomot hagyott volna hátra a nép sorsának javulásában. Ahol nem 6 vagy 7, de 40—50 község soha orvost nem lát, ahol egész vidékeken semmiféle iskola nincsen, ott lehetetlen a nép sorsán valamit lepdíteni. Nem tudják az asszonyok a gyermekápolás legelemibb követelményeit sem. Az orvoslás helyett babonában és kuruzslásban keresnek menedéket a munkát nem kedvelő, alkoholizmusba sülyedt földhöz ragadt szegény emberek.

Aztán azok az iskolák? Némelyiken még ablak sincs. Valóságos romok, a melybe még az állatot sem lehet esős időben behajtani. Az iskolakötelesek számát is oly csekélynek mutatják sokszor ki, hogy a hatóságoknak ne legyen alkalmuk bele szólani a dolgok folyásába. A tanító a gyermekekkel fát hordat, fát vágat, gyomláltat, sőt kapáltat, mert hát a tanítóval meg akárhány helyen — harangoztatnak, ami különben nem megvetendő foglalkozás, ahol van harang. A pap lenézi a tanítóját, az lenézi a köznépet, melynek gyermekeit nem taníthatja sem magyarul sem románul semmire.

»Ameddig ez a nép tudatlan marad, addig tudjuk fegyelmezni. Ha kinyitjuk a szeméit, első sorban a mi helyzetünk válik lehetetlenné. Jobb nekik úgy maradni, ahogy vannak, semhogy tudákos hengegökké legyenek.«

És aki ezt nekem mondta — görög keleti pap.

Ilyen viszonyokat nem szineskedéssel és magas politikával, hanem késsel kell gyógyítani. — Voltam Ugocsa megyének egy községében, ahol minden héten halottam doboltatni, hogy az orvos megérkezett, ahol beteg van jelentsék, esetleg aki bír járni, elmehet maga személyesen is. Nem is volt ott kezeletlen beteg. Biharvarmegyének egész vidékei évek

óta nem láttak semmiféle orvost. Vádaszkodni nem akarok, de azt hiszem, hogy van olyan hatóság, melynek az orvosi működést ellenőrizni köt le-sége! Vagy nincs már itt ilyen közeg? — Mert, ha, mint a tisztí főorvos jelentéséből látom, egyetlen szemvizsgálat elmulasztása már fegyelmi vizsgálatot vonhat maga után, még ha az nem hanyagságból történt is, ugyan mit ír elő a törvény, ha valamely községet egy évben talán egyszer sem látogat meg az illetékes orvos? Továbbá, ha éppen a románlakta hegyes vidékeken oly rémesen pusztít a tüdővész, a scrophulosis, és más nyavalyák, és ha ezek ellensúlyozására csakis babonát és veszedelmes kuruzsolást vesz igénybe a nép, nem mutatja ez, hogy itt orvos soha nem jár? Ha egy orvosnak van 8—10 községe, azt hiszem ezt még rendben tarthatja, de hogy lehet az, hogy 60—70 községnek van egy orvosa? És hogy lehet az, hogy egy 50—60 községből álló vidék körvosa elláthassa e községeket mind lelkiismeretesen és még ellása privát praxisát is.

Ugyanily kérdések tolnak az ember elé a tanfelügyeletet illetőleg.

Miért nem adják a tanfelügyelőségeket tanítói vagy tanári oklevéllel bíró egyének kezébe országszerte? Addig, míg a tanfelügyelőségeket nem decentralizálják a lehetőségig, addig míg azt nem gyakorolják szakképzett tanárok és tanítók és nem járnak el minden tantárgy vizsgálatánál irgalom nélkül, hiábavaló lesz minden igyekezet. Minden negyedik, ötödik faluban lehet vidékünkön most is vizsgálatokat tartani. A legtöbb helyen ugyszólván egész évben nem tanított senki és nem tanultak semmit.

Az ezidőszerinti biharmegyei főtanfelügyelő a maga szakképzettségéhez adjon még egy adag szigorúságot is és ne engedje tovább a megyei iskolázást abban az ázsiai állapotban fetrengeni, amelyben az fájdalom még mindig léledzik. Első sorban a hitfelekezeteket kell rászoritani, hogy meglevő iskolájukat rendben tartásák. Csak ott segítsen az állam, ahol annak szüksége tényleg fennforog. De azt nem lehet tovább tűrni, hogy egyes községek a törvényt egyenesen semmibe se vegyék. Avagy lehet-e tűrni, hogy valahol egy tanító ki legyen nevezve és fizetve három

Telefon 672.

Slager 3, 4 és 5 koronáért

Telefon 672.

jó minőségű nyári kalapot

legdivatosabb formákban ajánl Piaff Kálmán.

évig és ne legyen neki se iskolája, se tanítványa? Mert ilyen eset is van Biharban.

Orvos kell ennek a népnek és tanító meg iskola. A legszigorubb rendeletek sem érnek semmit, ha nincs, aki azokat végrehajtsa. Aztán tessék ellenőrizni tapintattal és — irgalom nélkül.

De csak ott, ahol a nép nem abszolúte földönfutó.

Mert ha egy szép napon arra ébredünk, hogy Biharban nincs munkaerő, mert mind Amerikába vonultak, akik még birtak dolgozni, — nem lesz benne semmi csodálni való.

A viszonyok itt teljesen tarthatatlanok. Kivételes intézkedések nélkül Biharmegye románsága a véginségtől meg nem menthető. Hasztalanul vádaskodunk a múltért, nincs kit felelősségre vonnunk. A nép jelenlegi vezetőit kell kötelességük teljesítésére föltétlenül reászorítani egyháznak, államnak sőt a társadalomnak is.

Tudom, hogy e sorok a görög nemegyesült egyház köreiből rosz vért fognak szülni, mert hát szokássá lett ott engem úgy tekinteni, mint aki a románok ügyét elárulom a magyaroknak, hogy így azok kegyeibe jussak.

Nos hát a jellemtelen kegyhajhászatnak más utai vannak, mint amelyen én járok. Örültség azt állítani, hogy tollamat felekezeti gyűlölet vezeti. Az a rövid 7 év, mióta itt működöm, alkalmat adott nekem is másnak is arra, hogy szörnyű mulasztásokat és bűnöket lássunk meg, melyeknek áldozatul esik a szegény nép és koldusbotra jut. Én nem tehetek róla, ha azok, akik népgyűléseken, kávéházakban, kaszinókban, redakciókban oly emfazissal hangoztatják fajszeretetüket, a parochiális és más bizottságokban, senátusokban és konzisztóriumokban elmulasztják szavukat felemelni s e miatt a

népet felveri a szocializmus és az amerikai láz!

Tenni kell itt sokat, sőt mindent, de kezdve előlről. Jól átgondolt népmeneti akciót kell itt csinálni, most még meg nem késő. Nem ismeri a román népet az, aki azt hiszi, hogy az végképpen tönkre hagyja magát tenni, szó nélkül. Tekintsünk a határon át. Romániában 20.000.000-ra becsülik a földesurak karát, pedig a lázadást már a kezdetén sikerült elfojtani. . . .

Hogy mit kellene tenni, milyen alapon és mily tervek szerint, azt majd kifejtem akkor és ott, ahol és amikor az érdekeltek alkalmat adnak hozzá, és nem törődöm vele, ha a semmittevés frazologjai ezerszer kiáltanak is ki árulónak. A népet meg kell mentenünk esetleg saját akarata ellenére is. A román nyelven megjelenő önképzőkori mérges kis írásoktól nem fog megijedni senki. De ha a magyar állam intéző körei tovább is törnek a bihari nép romlását, akkor, ha a magyarság köreiből nem sikerülend megtörni a lelekölő indolentia hatalmát, bizony nyílt arccal és emelkedett lélekkel ülnék le magam is, hogy elkeseredettségemnek fájó érzését átöntsem a szegény nép lelkébe is.

De, azt hiszem, erre soha nem fog sor kerülni. A liberalizmus kora letűnt s a nemzet sorsa becsületesen működő nagy elmék kezében van. Avagy ezekben is lehetne csalódnunk? . . .

Gedeon.

A kiegyezés. A magyar és az osztrák kormány Budapesten folytatják a kiegyezési tárgyalásokat. Rössler lovag osztályfőnök, dr. Schonka miniszteri tanácsos, a szabadalmi hivatal alelnöke, Seidler udvari tanácsos és dr. Mörth miniszteri titkár már tegnap reggel Budapestre érkeztek és Szerényi József állam-

titkárral, Szájbély Kálmán udvari tanácsossal, dr. Ballai Lajos miniszteri tanácsossal, a szabadalmi hivatal elnökével, Kósa Zsigmond szabadalmi bíróval és dr. Neumann Károly miniszteri osztálytanácsossal két albizottságban tanácskoztak szabadalom- és mintavédelem-, illetve vasuti tarifakérdésekben. A tanácskozásokat ma délelőtt folytatni fogják. Dr. Derschatta osztrák vasutügyi miniszter tegnap este báró Beck osztrák miniszterelnök ma reggel Budapestre érkeztek; lovag Korytowszki osztrák pénzügyminiszter, gróf Auersperg osztrák földmívelésügyi miniszter és dr. Sieghart osztályfőnök ma délelőtt fogják ideérkezni, dr. Fort osztrák kereskedelemügyi miniszter valószínűleg nem vesznek részt a tárgyalásokon, mert gyógyhasználat végett Karlsbadban időzik. A miniszterelnökségi palotában délután veszi kezdetét a tárgyalás. A kiegyezési konferencia résztvevői este dr. Wekerle Sándor miniszterelnök vendégei lesznek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 10.

Az ülést délelőtt tíz órakor nyitotta meg Juszt Gyula elnök. Az előterjesztések közt beszámolt arról az elnök, hogy a képviselőház küldöttsége megjelent a király előtt.

A Vajda-ügy.

Ezután nagy zaj közt Maniu Gyula állott fel szólásra. Zajos kiáltások hangoztak feléje:

— A hazaáruló ügyében?
— Ne hogy azt a gazembert védelemre?

— Egyik kutya, másik eb!
Maniu bejelentette, hogy a Vajda-ügyet a Ház elé akarja vinni, hogy ez megállapítsa a mentelmi sérelmet. A múlt ülés eseményei arcába kergetik a vért. (Nagy zaj.)

Nagy György: Vajda szemtelenkedései arcába is kergethetik a vért. (Zaj.)

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Uti levelek

a magyar gazdák németországi tanulmányutjáról.

Rüdesheim, 1907. június 5.

Június 1-én a társaság Stuttgartba ment, hogy a közelfekvő Hohenheimi gazd. akadémiát — mely a gazdasági szakoktatás egyik legrégebbi intézménye — tanulmányozza.

Stuttgartba a társaság d. u. 4 óra felé érkezvén, az estig hátralevő időt a város megismerésével töltötte el. Stuttgart igen szép város 249.000 lakossal, jellegzetes, hogy itt is, mint a legtöbb német városban a házak nem egymás mellé, közvetlenül, hanem kis kertekben, parkokban helyezkednek el, amelyekhez hozzájárulva a nagy kiterjedésű és gyönyörű szép: »Stadtpark«, »Königliche garten«, »Schloss-platz« parkok a városnak nagyon kellemes külsőt kölcsönöznek.

Stuttgartból a társaság június 2-án Hohenheimba ment. Hohenheimban a pályaudvaron az akadémia igazgatójával élén a tanári kar fogadta a társaságot.

Hohenheimban van a legrégebbi német gazdasági iskola, 1818-ban alapított. Épülete eredetileg Károly királyi herceg kastélya volt, ki átengedte a fenti célra.

Hohenheim a magyar gazdák körében is ismeretes és különösen a régebbi időben a magyar gazdák köréből sokan keresték fel.

Az intézet a maga teljesen modern beren-

dezésével nagyon méltó arra a jó hírnévre, amelynek még manapság is örvend! Itt is tapasztaltuk, hogy a gyakorlati szakképzésre kiváló súlyt helyeznek, úgy hogy a hallgatóknak minden tekintetben módjában áll a tanult elméletet a gyakorlatban érvényesíteni.

Hohenheimban a társaság a gazdasági akadémia vendége volt, mely alkalommal az intézet igazgatója barátságos szavakkal üdvözölte a társaságot, amit Miklós Ödön főrendiházi tag, a társaság tagja köszönt meg.

Hohenheimból a társaság visszatért Stuttgartba és másnap június 2-án búcsút mondva Württemberg fővárosának, a badeni nagyhercegség diákéletéről híres városkájába: Heidelbergbe mentünk.

Heidelberg régi német város, körülbelül akkora, mint Nagyvárad, eredeti és ősnémet házakkal. A társaság este érkezvén meg, az estét a híres »Perkeo« nevű diáktanyán töltöttük el igen kellemesen.

Heidelberg a szó szoros értelmében diákváros. A diákok körében van az egyes »Burschenschaftok« — diákegyesületek — s minden egyesületnek megvan a maga saját házátanyája, hol összejöveteleiket tartják. Maga a »Burschenschaftok« célja igazán nemes: segíteni a szegény hallgatókat.

A fiatal »Fuchs« (nálunk gólyának hívják, a németnél — jellemző! — rókának) mikor az egyetemre jő, tetszése szerint választ, hogy melyik »Schaffta« lépjen be, ahol a jelentkezőt nagy ünnepségek közt veszik fel.

A rengeteg sok diák láttára azonnal szem-

betűnik, hogy a legtöbbször az arca összevissza van szabdalva, a valóságban is úgy, mint Nagyváradon láttuk a szinpadon a Heidelbergi diákélet előadásánál a kóristákat. Csak hogy itt a flastrom igazi sebet takar, nem pedig szinpadon festéke. Ennek az oka egy sajátságos német diákszokás, a »Mensura«, mely az egyéni bátorságot volt hivatva fejleszteni. Aki azonban azt hiszi, hogy az olyan párbajféle, melylyel csak lovagias ügyeiket intézik el, az alaposan téved, mert én magam is láttam egy en gros verekedést. Az egyik vívőiskolán összegyűltek a Burschenschaftok és sorsot húztak, hogy ki kivel verekszik. A kisorsolt két ellenfél most derékig levetkőzik, de a doktorok mindjárt fel is öltöztetik »bandage«-zal úgy, hogy tisztán csak az arc és a felső fejtető marad szabadon. A két ellenfél egymással szemközt egy lépés távolságra magasra emelt, nyújtott karral feláll s a »rajta« szóra püföli egymás fejét. Vágni csak csuklóból szabad s így pláne tekintve azt, hogy a szem egy papaszemmel védve van, az egész mesterség inkább játék, melynek az első »Bies« (vágás) illetve vér után rendszerint vége van.

A sebesültek (mert rendszerint mindkettő megsebesül, pláne ha első volt a Mensurájuk) sietnek a fotografushoz! Jó, hogy anzikszkártyán nem örökítik meg frissen szerzett ékességeiket.

Heidelberg fölött fekszik a híres heidelbergi vár, melyet a franciák a XVII. században elpusztítottak s ahonnan remek kilátás van a városra.

Maniu Gyula: Ez a kérdés most már az alkotmány kérdése.

Zakariás János: A hazaárulás büntetése csakugyan alkotmányos kötelesség.

Maniu Gyula: Ez a kérdés az immunitás és a házszabályok kérdése . . .

Felkiáltások: A nemzet megsértése, az semmi?!
Maniu Gyula: Mi és Vajda a parlament eljárásától tesszük jövő eljárásunkat függővé.

Nagy György: Azonosítjátok magatokat vele?

Maniu Gyula: Igenis, azonosítjuk. Mi nem akarjuk a jog és törvény útját elhagyni. Megsértették Vajda Sándor mentelmi jogát, mikor Horváth József azt mondta, hogy azt a gazembert ki kell potózni (Zaj.)

Markos Gyula: Igaza volt.

Maniu Gyula: Vajdát megakadályozták képviselői joga teljesítésében. Megsértették a mentelmi jogát azzal is, hogy Somogyi Aladár feléje rohant, hogy megtámadja és midőn a Ház színe előtt dulakodás támadt . . .

Az elnök (csenget): Mindez a szünet alatt történt, nem a Ház ülése alatt. Az ülés alatt házszabálysértés nem történt.

Maniu Gyula: A mentelmi jog sérelme volt, hogy Horváth József, Markos, Szentiványi és más képviselők Vajdát az ülésterem elhagyására kényszerítették s az is, hogy Ráth Endre képviselőházi elnök ur (Derűtség.) ugyanezt tette, sőt kezénél fogva kivezette a tereméből.

Eitner Zsigmond: Ez a köszönet azért, hogy megmentetted!

Maniu Gyula: A mentelmi jog megsértett az által is, hogy Leszkay Gyula ház-nagy . . .

Eitner Zsigmond beengedte Vajdát a Házba.

Maniu Gyula: . . . a helyett, hogy megvédte volna, bele vegyült a tömegbe és ezt kiáltotta! Csak nem kell ütni. (Viharos derűtség. Kiáltások: Eljen Leszkay.) Megsértett a mentelmi jog az által is, hogy a Ház elnöke, mint az külföldi lapokból is olvasható, (Hazudnak! mindig hazudnak) állítólag azt mondta: jó volt, hogy így történt — és ezzel mintegy felbuzgó jóvőre hasonló cselekvésre. Ilyen esetek a parlamentek történetében nem fordultak elő. Ez az osztracizmus.

Eitner Zsigmond: De ilyen pimaszok sincsenek sehol a parlamentben.

Maniu Gyula: A képviselőnek joga van a Házba bemenni.

Hentaller Lajos: De hazaárulónak nem.

Maniu Gyula: Figyelmezteti a függetlenségi pártot, hogy a világ szeme rajtuk függ (gunyos felkiáltások.) Szemére hányja Eitner Zsigmondnak, hogy sértésekkel illette Vajdát. (A függetlenségi párt: éljen Eitner.) Hivatkozik a házszabályra, az elnöknek kötelessége lett volna a napirend előtt felszólaló Eitnert és Rátkay Lászlót rendre utasítani, majd a szót tőlük megvonni.

— Eljen az elnök! Hangzik a függetlenségi pártot.

Maniu Gyula: Mikor Polit Mihály szót kért, akkor az elnök megakarván akadályozni Polit beszédjét, felfüggesztette az ülést.

Kiáltások: Most már gyanúsít is.

Maniu Gyula: Az elnök kötelessége a rend fenntartására nemcsak az ülés alatt hanem a szünet alatti időre is kiterjed. De Leszkay Gyula is elmulasztotta kötelességét, mert csak azt hangoztatta folyton, hogy nem kell ütni. (Eljen Leszkay!)

Kiáltások: Ez a hála.

Nagy György: Kezet csókolhat neki.

Maniu Gyula: Vajdának joga van bejönni a Házba. Kéri az elnököt, tegye meg az intézkedéseket, hogy Vajda résztvehessen a tanácskozáson.

Felkiáltások: Soha!

Maniu Gyula: Vagy pedig jelentse ki, hogy nem képes, vagy nem hajlandó ezt megcselekedni. Mert mindaddig, míg egy képviselő nem teljesítheti itt kötelességét, ez a parlament csonka parlament (Zajos ellentmondás. Gunyos felkiáltások) és kijelenti a nemzetiségiek nevében, hogy amíg ez az eset fennáll, a Ház hozott határozat nem kötelező. (Nagy zaj és ellentmondás.)

Az elnök válasza.

Justh Gyula elnök: Elsősorban a Házszabály értelmében a mentelmi bejelentéseket a bizottsághoz utasítja. Kéri azonban, hogy záros határidő alatt óhajják, hogy ez letárgyalassék. A Ház véleménye megoszlott e kérdésben. A kisebbség, köztük több függetlenségi, maga Pichner Zsigmond is, a néppárt Rahovszky Istvánnal, a nemzetiségiek és a horvátok záros határidőt kívántak kitűzni, hogy mentelmi ügy-

ben így kell eljárni. De a többség ellene volt és így 54 szó ellen 99 szóval ellenezte a sürgősséget.

Elnök: Kijelenti, hogy Maniunak a házszabály kérdésére vonatkozólag tett panaszára az a megjegyzése, hogy úgy látszik a képviselő ur nem olvasta el a Naplót, mert ő igenis megintette Eitnert, aki nyomban bocsánatot kért a Háztól, így tehát házszabály ellenes lett volna a rendre utasítás. Arra nézve, hogy az elnök itt a Házban valakit megvédelmezen fegyveres erővel, semmiféle pontja a Házszabálynak nincs. Tessék visszaemlékezni, hogy amikor itt fegyveres erővel akarták a rendet helyreállítani, micsoda romboló eredménye volt. Az kétségtelen, hogy a képviselő urnak joga van a Házba bejönni, de hogy őt fegyveres fedezettel kísértessem, arra nézve semmi jogi alapom nincs s várja be türelemmel a mentelmi bizottság határozatát. (Percekig tartó taps és éljen az elnök.)

Eitner Zsigmond: Mikor őt az elnök szombaton figyelmeztette a sértésekre, akkor ő bocsánatot kért a parlamenttől. Mégis ma a szokásuk szerint elővették a hazudozást, rágalmazást (Élénk helyeslés a függetlenségi pártot.)

Elnök: (Csengett.)

Eitner Zsigmond: Oláh szokás szerint. (Élénk helyeslés a függetlenségi pártot. Nagy zaj a nemzetiségi padokon.)

Bredicianu Korjolán: Onnan mindent el lehet mondani.

Elnök: Rendreutasítja Bredicianut. Eitnert figyelmezteti, hogy csak személyes kérdésben szólhat.

Eitner Zsigmond: Visszautasítja azt a gyanúsítást, hogy ő nem kért bocsánatot a Háztól.

Maniu Gyula: Kijelenti, hogy ő nem gondolt fegyveres erőre, de nagyon sajnálná azt az elnöki széklet, mely fegyveres erő nélkül nem volna képes a rendet helyreállítani. (Taps a nemzetiségi pártot.) Ha a képviselők az elnöki tekintély előtt nem hajolnak meg, akkor a bizalmatlanságot látja fenforogni az elnöknel. Én meggyalázonak tartom ezeket a vádakokat, melyeket felém kiáltanak egész román nemzetemre nézve.

Viharos kiáltások: Nincs román nemzet.

Elnök: Magyarországon román nemzet nincs. (Taps és éljenzés.)

Maniu Gyula: Ő konstatálja, hogy ebben a Házban a képviselő személye és tanácskozási joga biztosítva nincs. (Zajos kiáltások: Hazaárulók és renegátok.)

Elnök: Konstatálja, hogy Maniu Gyula a 257. és 276-ik szakaszra hivatkozott, mely egyszerűen a fegyveres erőről szól.

Maniu Gyula: Ismét fel áll, de viharos eláll! Cimborák! Üljön le! Kiáltások hallatszanak és Maniu le ül. Az elnök ezek után rátér a napirendre, a vasutas javaslat tárgyalására, de mielőtt valaki felszólalna, az ülést felfüggeszti.

Polónyi a Házban.

A napirend előtti vita alatt a terembe lépett Polónyi Géza és az ajtóhoz közel foglalt helyett, legelsőbben Leszkay Gyula mögött, akivel kezett fogott. A szünet alatt még többekkel is kezett fogott, gratulált Rakovszky Istvánnak titkos tanácsossá történt kinevezéséhez.

Szünet után:

A vasutas javaslatok.

Elnök: Az ülést újból megnyitja.

Zboray Miklós: a kisgazdák érdekeit védi a vasutasok fizetésrendezésével szemben. Belátja, hogy a fizetésrendezés szükséges, a személyi létszám csökkentését és így a nagy teher a kisgazdákról levétesse. A javaslatot általánosságban elfogadja. Rátér a pragmatikára és üdvözli azt, mint az első lépést. Több szakaszhoz stílárís módosítást ajánl. Beszél az ügyvédi képviselőtről. Nincs az az osztály, melynek hibái nem volnának, azonban azt felállítani, hogy ügyvéd nem lehet jelen, azt nem tudja megérteni. Kérve kéri a kereskedelmi minisztert,

Földes Béla.

Ezen vár pincéjében van tára a világ legnagyobb fa hordója, mely 85 m. hosszú, 7 m széles és 2217 hl. űrtartalmu.

Heidelbergből június 3-án a társaság Mannheimba ment, mely Heidelbergtől fél órányira fekszik.

Bámulatos az az óriási különbség, ami Heidelberg és Mannheim között van. Heidelberg régi ódon, Mannheim a szó legszorosabb értelmében rohamosan fejlődött gyárváros 162,000 lakossal.

Mannheim a Rajna partján és a Neckar folyó torkolatánál fekszik s ezen előnyös fekvését használta fel három óriási kereskedelmi kikötőjének létesítésére.

A nyers anyagot egyenesen a tengertől tudja a Rajnán a német felhozni s a kész árut pedig levinni. Óriási kereskedelmének és forgalmának ecsetelésére felhozom itt azt, hogy rövid hajóutunk alatt ötven gyárkéményt és circa tizenöt a folyó partján levő óriási raktárt olvastam meg.

Mannheimban éppen most kertészeti és művészeti kiállítás van, mely mesés szép.

A kiállításnak különös érdekességet kölcsönöz már magában az a körülmény, hogy bent a város közepén fekszik a Friedrichsplatzon.

A Friedrichsplatz öreg víztornya közé hatalmas vendéglőt építettek, melynek terraszáról a szökőkuttra nyílik kilátás, az egész tér tele virággal gyönyörű elrendezésben.

Különösen szép a kertészeti kiállítás. A 27 m. magas főépület pálmakertje, a kertrészletek,

melyek versenyeznek egymással eredetiségben és műizlésben, ami a minta országnak nevezett Baden nagyhercegségben éppúgy otthonos, mint az egész Rajnavidéken.

Megcsodáltuk a melegházak remekait, a kerti színházat, a japán kertet, a római díszkertet s a német professzorok egyéb fantasztikus alkotásait; mindezen gyönyörű képet kiegészíti az erdő, mely elragadó tájat mutat be a Schwarzwaldból s a Duna eredetét ábrázolja.

Mannheimből a társaság Frankfurt am Main hirneves ősrégi városba ment.

Frankfurtban csak rövid idig időztünk, éppen csak a nevezetességeket néztük meg.

Főbb nevezetességei a csodaszép pálmakert, az épületei közül az ezeréves Dóm, az Operaház, Goethe szülőháza, Kaiserstrasse, Römer haus stb.

Frankfurtból június 4-én délben Rüdeshaimba, a Rajnaparti kis városba jöttünk, hogy itt hajóra szállva a Rajnán egész fel Kölnig menjünk az ide közel levő düsseldorfi kiállítás megtekintésére.

Rüdeshaimban a város feletti hegyen levő: »Germania« óriás méretű szobrot tekintettük meg, mely a német birodalmat jelképezi.

Ugyancsak megnéztük barátságos meghívásra a királyi pincét is.

A rüdeshaimi királyi pincék igazgatója: Céh magyarországi születésű s nagyon örült, hogy magyarok közt lehetett s örömeinek a mi meglepetésünkre magyarul adott kifejezést.

hogyan engedje meg, hogy a jogokat az ahhoz értő ember védhesse, ne pedig egy egyszerű hivatalnok. A sztrájkot, ha az jogot, nem sért megengedhetők tartja, de annak a kivételét, a bojkottot elítéli. Ma a sztrájk nem kenyér kérdés, hanem hatalmi kérdés.

A javaslatot elfogadja.

Surmin György: Horvátul beszél és kibeszéli az ülést.

Bírósági jegyzők mozgalma.

— Gyűlés a törvényszéken. —

Mikor a darabonjárás után a nemzeti kabinet az ország kormányzását átvette, egyszerre megnyitották a magyar társadalom minden rétegében a kielégítetlen igények zsilipjeit. Megmozdult a bírósági jegyzők kara is, hogy sokáig visszatartott jogos kívánságaira felhívja a kormány jóakaratu figyelmét. A mozgalom szinte egy időben és egymástól függetlenül két helyről indult ki. A budapesti bíróságok és a dévai törvényszék jegyzői kara felhívást bocsátottak ki az ország minden bíróságának jegyzői karához, melyben csatlakozásra szólították fel társaikat ahhoz a mozgalomhoz, melynek célja a bírósági jegyzők anyagi helyzetének javítása, az új idők szükségletei szerint való végleges rendezése volt. E célból tervbe volt véve országos kongresszus tartása Budapesten, az ország fővárosában. A kongresszusra minden előkészület megtörtént, a vidéki képviselőket kiküldötték, már a kongresszus határnapja is meg volt állapítva, mikor egyszerre megrekedt az egész mozgalom.

Polónyi Géza az akkori igazságügyminiszter nesztét vette a mozgalomnak, hogy tehát elejét vegye minden törekvésnek, berendelte magához küldöttségnek a tervbe vett kongresszus központi intézőségét és az ily módon berendelt küldöttségnek kijelentette, hogy sokkal többet fognak kapni, mint amennyit követelnek; a kormány teljes jóakarattal van a jegyzői kar helyzeté iránt, sorsa javítását szíven viseli és ezt a kérdést annyira sürgősnek tartja maga a kormány is, hogy megoldásán teljes jóakarattal dolgozik. Kérte azután a jegyzők mozgalmanak vezetését, hogy álljon el a kongresszus megtartásától. Így mult ki a bírósági jegyzők mozgalma. Az érdekeltek vártak, várakoztak hagyományos türelemmel, de az ígéretek teljesítéséből nem lett semmi! Most aztán elunak várni.

Az újjászületett mozgalom megindítója megint a dévai törvényszék jegyzői kara. Erélyes hangú felhívást küldött szét az összes bíróságokhoz, melyben csatlakozásra szólítja az ország bírósági jegyzőit az újra megindított mozgalomhoz.

A nagyváradai bíróságok jegyzői kara a mult héten kapta meg e felhívást, melynek következtében vasárnap, a hó 9-én, délelőtt 11 órakor a kir. törvényszék épületében gyűlést tartottak az összes bírósági jegyzők. Az érdekes gyűlésen határozatba ment, hogy a nagyváradai bíróságnak jegyzői kara csatlakozik a bírósági jegyzők országos mozgalomához és erről a dévai törvényszék jegyzői karát átiratilag értesíti. Ezután megválasztották a Szegeden, július hó 10-én megtartandó országos kongresszusra a kiküldötteket ifj. Maróczy János, dr. Encsy Kálmán és dr. Virányi Lajos személyében, akiknek a gyűlés nyomban megadta a szükséges utasításokat, amelyeknek értelmében a kongresszuson eljárjanak.

A kongresszus helyéül azért választották Szegedet, mert mozgalmuk sorsát nem akarták olyan központra bízni, mely minden pillanatban berendelhető tisztelgő és hódoló küldöttségnek, amint a dévai felhívás mondja.

A bírósági jegyzők e mozgalmakkal első sorban anyagi helyzetük méltányos rendezését óhajtják kivívni, emellett kívánják az aljegyzői fokozat eltörlését és a bírósági segédszemélyzetnek csupán joggyakornokokra és jegyzőkre való elkülönítését, továbbá már a joggyakornokok részére tisztességes fizetést és lakbért, az előléptetési viszonyok javítását és végre addig is, míg helyzetük törvényes eligazítást nyer, drágasági pótlékot sürgetnek.

A mozgalomhoz értesülésük szerint az egész ország jegyzői kara csatlakozott. A mozgalom egyöntetű keresztülvitele és eszközei, továbbá a kívánalmak végleges megállapítása felől a szegedi országos kongresszus fog határozni.

A Körözs áradása.

— Elszakította az uszodát. —

A Nemzeti hid veszedelemben.

A napok óta tartó nagy esőzés olyan mérvben megduzasztotta a Sebes-Körözs vizét, amilyen magas vizállása a n. i. rakoncátlan folyónknak már nagyon régen nem volt.

A szennyes ár teljesen ellepte a medret s oly magasra emelkedett, hogy egyes alacsonyabb helyeken alig 40—50 centiméter hiányzott, hogy kiöntson az áradás.

Tegnap reggel még 160 centiméterre volt az áradás a Szent-László-teri hid mellett levő vizmérce, míg délben már 180 centiméterre emelkedett a folyton áradó Körözs vize.

Egész napon gerendákat, fadarabokat, tönköket, galyakat sodort le a viz, iszonyu sebességgel, amiből látszott, hogy elöntött területéről hozza a viz.

Egész nap sok nézője volt a piszkos áradat bösz rohanásának; a partokon, hidakon százával állott a közönség.

Most lehetett látni azt az óriási erőt, amely zuz, rombol mindent, ami útjába kerül.

Délután 4 órakor már 190 centiméterre emelkedett a viz.

Elsodorta az uszodát.

Özv. Feldmann Jakabné a városi tanács engedélyével már teljesen elkészítette uszodáját a vároháza mellett. A megáradt Körözs vizének sodra természetesen minden erejével nekiteküdt a gerenda és deszka alkotmánynak. Már napok óta kötelekkel, láncokkal, sodronykötelekkel igyekeztek a parton levert cölöpökhöz erősíteni. Az uszoda előtt pedig egy V alakú gerendázatot helyeztek el, hogy az áradat által sodort fák, gerendák ütését ez felfogja s ezáltal az uszoda rozoga alkotmánya meg legyen kímélve.

Délután fél 6 óra előtt pár perccel egy óriási tönköt ragadott tova az áradat, amelynek rémitő ütésétől a védő gerenda eltört. Ezzel eldőlt az uszoda sorsa. A viz teljes erejével neki fektet az uszoda épületének, amelyet mint egy dióhéjat ingatott az ár.

Egyszerre egy újabb vízrohamra a láncok és drótkötelek iszonyuan megfeszültek s egymásután pattantak szét.

Erős recsegés, ropogás hallatszott s megindult az óriási faalkotmány a rengeteg víztömegben.

Az uszómester, több emberrel s négy gyermekkel, alig pár pillanattal előbb hagyták el az uszodát, amelyen a rendőrség felületes gondatlanságából tartózkodtak. Ha az uszodán éri őket a veszedelem, menthetetlenül oda vesznek.

Az uszodát először a Parabek gáthoz sodorta az ár iszonyu ereje, ahol ropogva, recsegve tördelődött össze a férfi uszoda kabinjainak egyrésze. A viz ezután megfordította az uszodát s keresztbe fordítva rémes gyorsasággal sodorta lefelé a nemzeti hidhoz.

Rémes volt az a roppanás, recsegés, amelylyel a még mindég egyben levő uszoda a nemzeti hid előtt levő jégtörőhöz és hidlábakhoz csapódott. A hid Olaszi felől levő első és második lábát érte legjobban az uszoda. Az egész alkotmány összetört s a kabinok és oldaldeszkák, gerendák feltorlódtak a jégtörőn keresztül a hidlábáig. Az uszoda egyrésze azonban széthullva tovább uszott.

A hidlábakhoz akadt gerendák és romhalmaz nagyon kitértette eredeti irányából az áradatot s az az olaszi i partfalnak csapott s a vámház udvarát a rozoga deszkapartfalon keresztül jórészen alá mosta s az besüppedt. Altalában az Olaszi felőli hidfő s az egész part nagy veszedelemben forgott.

A két partot egész le a Széles-utcáig ezer és ezernyi közönség nézte.

A hidat a rendőrség elzárta.

A rendőrség intézkedéséből kivonult néhány városi tűzoltó egy-két csákmánnyal, de nem tudtak sehogy sem boldogulni.

A halál torkában.

A hatóság telefon útján a honvédségtől utázkatonákat kért:

Morvay Vilibáld kéményseprő, akit már a tüzeseteknél tanusított bátorságáról ismerünk, le akart menni a romhalmazra, hogy jobban hozzáférjen s úgy segítsen a hidlábak kiszabadításán, mert attól lehetett tartani, hogy a torlaszoknál az ár a hidlábakat is alámosta s akkor a hid menthetetlen. A rendőrség azonban nem engedte le a hidről.

Már akkor megjelent a veszedelem színhelyén Rimler Károly polgármester, Komlóssy József tanácsnok, Mezey Mihály tűzoltó tőparancsnok, Gerő Ármán főkapitány, Kőszeghy József főmérnök, Altnöder Endre mérnök, Eleméry Ferenc I. alkapitány, Lőrinczy Gyula tb. alkapitány, Zilahy Antal tb. rendőrbiztos.

Fél 7 óra tájban érkezett meg a 4. honvéd gyalogezred utász osztagja, mintegy 30 ember, több tiszttel s Tharsó Kálmán főhadnagy, az osztag parancsnoka.

Pár perc múlva Braun honvéd ezredes.

Ami ezután történt, az az önfeláldozó rettenthetetlen bátorságnak nagyszerű ténye volt.

A rémesen zúgó, kavargó piszkos habokon levő romhalmazra első sorban Gráczner Lajos hadnagy ment le. Réműlet fogott el mindekit, mikor a borzalmasan kavargó hullámok fölött meglátta a bátor tiszte, aki a deszkatormelékek, gerendák között dolgozni kezdett.

Csakhamar követék példáját Schmiedy utász főhadnagy, Reiber Viktor főhadnagy, Tharsó Kálmán honvéd főhadnagy, s velük még vagy 15 honvéd leszállott az uszoda

roncsára. A katonákon kívül Cseprega Miklós ács és Morvay Vilibald mentek bele a halál torkába.

Ekkor kezdődött a tulajdonképeni munka, amelyet megnehezített az, hogy a hatóság még csak arról sem gondoskodott, hogy kellő szerszám, csákány, balta legyen készen s a veszélyben dolgozók csak a pusztá kezeikre voltak utalva. A hidon levő tűzoltóknál volt csupán néhány horog.

Nagy sokára, mikor már alkonyodni kezdett, gondoskodtak flambókról és csákányokról.

Az uszoda roncsain levő bátor emberek azután egymásután indították el a vizen, vagy emelték és adogatták ki a deszkákat s más alkatrészeket a zugó habokból, kitéve magukat a biztos halálnak, ha belecsuszának az árba vagy az valamiképp magával ragadja őket. Attól is tartani lehetett, hogy a roncsok elindulnak al ttuk.

Az óriási közönség izgatottan leste a bátor férfiak minden mozdulatát.

A katonák egy része pedig hordta ki az újvárosi partra a kimentett faalkatrészeket.

Netaláni mentés céljából vízre bocsátották Komlóssy József gazd. tanácsnok csolnakját, amelyen egy bátor ifju: Dolch J. foglalt helyet s kényelmesen nézte, mikor lesz rá szükség.

Mig a bátor csapat igazi hősiesség, buzgósággal fáradozott, hogy a hidat megmentse, az újvárosi oldalon a hidfőt annyira alámoszták az ár, hogy a part beomlott s így a hidra nem lehetett jutni. Mivel az alámosztás mintegy 3 méter mély volt, betönni nem lehetett, hanem deszkákkal hidalták át a mélységet.

Este 9 óráig flambók mellett dolgoztak s az uszoda felső részétől teljesen megszabadították a hidlábakat, a nagy gerendák azonban még ott vannak, mert csak akkor tudják eltávolítani, ha a víz apad.

Megemlítjük még, hogy mikor özv. Feldmanné, egy 80 év körüli öreg nő értesült az uszodáját ért veszedelemtől, kocsira ült s kihajtatott Szentandrára, hogy ott az uszoda alkatrészét kimentesse a Körözsből.

Az áradás a megyében.

A Körözs szokatlanul nagy áradása a megyében, a partmenti községekben is sok kárt tett.

A szabályozott helyeken, a Körözs alsó medrében a gátak jól ellenálltak.

A Sebes Körözs ármentesítő társaság igazgatósága kellőleg intézkedett, hogy veszedelem ne sújtsa a községeket s minden bajnak elejét vegyék.

Pekánovits Imre igazgató főmérnök, Tábéry Armin főmérnök s két vízmester tegnap korán reggel kimentek a Körözs mellékre, hogy személyesen vezessék az árvédelmet, ki-rendelték a teljes árvédelmi személyzetet, s az őrségeket. Jelentést tettek a védelmi intézkedésekről az alispánnak, a főszolgabirónak.

A Körözs felső vidékén azonban annál nagyobb volt a veszedelem s helyenként rengeteg kárt tett.

UJDONSÁGOK.

* Hivatalos órák az adóhivatalnál.

A nagyvárad magy. kir. adóhivatalnál a hivatalos órák folyó évi június hó 10-dikétől folyó évi augusztus hó végeig délelőtt 8 órától 2 óráig állapították meg és a befizetések reggel 9 órától délután 1 óráig eszközölhetők.

* **Koronázási jubileum.** Szilágy-Csehen szép ünnepély folyt le felséges Urunk királyunk megkoronáztatásának 40-ik évfordulója alkalmából. E napon a r. k. templom külső és belső díszítéssel, a toronyról hatalmas nemzeti zászló lengett alá és figyelmeztette a lakosokat a nap fontos eseményére. 9 órakor ünnepélyes isteni tisztelet lett tartva, amelyen a hatóságok teljes számban vettek részt, a polgári iskola növendékei pedig szép énekükkel emelték az ünnep magasztosságát. Az iskolában délelőtt és délután ünnepélyek tartottak, este pedig mulatságra gyűlt össze a város nagya és apraja. Az ünnepi hangulatra zavarólag hatott a reggeli órákban elterjedt hír, hogy véres kardpárbaj folyt le a közeli erdőben egy ügyvédjelölt és egy kir. adótiszt között, kik egy korcsmai összeszólalkozás miatt mérték össze kardjaikat.

* **Kulturpalota Nagyváradon.** Nemrég tanácskoztak a városházán egy Nagyváradon emelendő kulturpalota építésének kérdésével. Már akkor kifejezésre jutott az a nézet, hogy Nagyvárad városa ezidő szerint nem mehet bele semmiféle költséges építkezésbe, bár elismeri, hogy egy kulturpalota nagyon is elkelne Nagyváradon. A városi tanács mint állandó választmány tegnap foglalkozott a kulturpalota építésére vonatkozó indítvánnyal s abban állapodott meg, miszerint javasolja a közgyűlésnek, hogy írjon fel ez irányban a kormányhoz s a kulturpalota felépítésére szükséges államsegély megadását kérje, legalább is kölcsönképpen. A kormány ugyan tervbe vette, hogy több vidéki városban kulturpalotát építtet, sorozza a kormány Nagyváradot is ezen városok között.

* **A jegyzők állami dotációjára.** A belügyminiszter körrendeletet intézett minden vármegye törvényhatóságához, hogy a megyében levő jegyzőket, kiknek fizetésük az 1000, illetőleg 1600 koronát meg nem haladja, irassanak össze s tüntessék ki mindeniknek fizetését. Az utóbbi összeírás alkalmával a megyék olyan jegyzőket is bele vettek a kimutatásba, kiknek fizetésük a fenti összegeket meghaladták, ezek pedig állami dotációra igényt nem tarthatnak s a rossz összeírás csak hátráltatta a pénzkialakítást. A miniszter e körrendeletet a jövő évre folyósítandó dotáció kiutalásának gyors lebonyolítása végett bocsátotta ki.

* **Nem lesz szinkör.** A nagyvárad nyári szinkör építéséből aligha lesz valóság egyhamar. Először ugylátszott, a szinkörök építését intéző miniszteri tanács által kilátásba helyezett évi 5000 korona államsegélyből és a szinkörök építéséhez járulásból az építés évi annuitását ki lehet fizetni. Azonban a főmérnök által bemutatott terv költségvetése már nem az előzőleg említett 90—100 ezer koronáról, hanem 140,000 koronáról szólt. Ennek pedig az évi annuitása már 13000 korona lenne, amire nincs fedezet. A tanács javasolja a törvényhatóságnak, miszerint írjon fel a miniszterhez, hogy a város hajlandó a telket s más szolgálványokat adni, ha a kormány az építési és berendezési költségek megfelelő államsegélyt nyújt a városnak. Ez egyben azt is jelenti, hogy nem lesz Nagyváradon nyári szinkör.

* **A Lukács-birtok parcellázása.** Alig történt meg Lukács Antal birtokának vétele, már is vannak rá jelentkező vásárló gazdák. Szentes és Algy községekből jelentkeztek eddigi vagyonos gazdák, a kiknek mind tiszta fajmagyar, józan alföldi elemnek Biharmegyébe való települése és terjeszkedése minden tekintetben kívánatos lenne. Mellettük óhajtandó, hogy megfelelő mértékben részesedjenek a szomszéd községek is, kivált a palotaiak, ez a megmagyarosodott, derék sváb község, a melynek ugyanis kevés a földje, de sok a szorgalma s van vagyona is.

* **A Nagyvárad Napló okvetlenkedik.** Úsd! sikoltja vasárnapi számában a Nagyvárad Napló s nekünk támad, a miért kifogásolni merésztük azt, hogy a katolikus főgimnázium vallásos jellegébe illetéktelen kezek piszkáljanak. Bárdolatlan stílusát meghagyjuk lapírtásunknak, mely beakarja törni a fejünket az igazságért. Mindössze arra kívánjuk figyelmeztetni egész higgadtan, hogy az antiszemitizmus nem magától nő, hanem azt mindig a zsidóság egyes rétegeinek kihívó viselkedése idézte elő. Az a tény, hogy zsidók merészelik kifogásolni a keresztet katolikus iskolában, arcába kergeti az embernek a vért. Mit szólának odaát, ha valaki a »felekezeti türelem« nevében követelné, hogy Gábel Jakab ur szedje le az iskolája ajtajáról a »thórát«? Ne tessék zsidó szellemet követelni az egész világon és rögtön nem lesz antiszemitizmus. Vagyis: több szerénység, igen-igen sokkal több szerénység!

* **Névmagyarosítás.** Tomcsa Gyula belényesi lakos vezetéknévét Tomori-ra változtatta. Ugyancsak miniszteri engedéllyel változtatta meg nevét Berger Zoltán nagyvárad lakos, aki a Bartos nevet választotta.

* **A tuberkulózis ellen.** A belügyminiszter a tuberkulózis terjedésének megfékezése érdekében körrendeletet intézett minden törvényhatóságához, melyben tudatja, hogy a tuberkulózis terjedésének megfékezése végett, de különösen a még kezdetleges bajok sikeres orvoslása végett a tuberkulózis gyanúja alatt élő egyének nyálváladékát megvizsgálás céljából portómentesen küldhetik fel a miniszter vezetésére álló bakteriologiai és egészségügyi intézetekhez, mely a felküldött váladékot teljesen díjmentesen megvizsgálja s arról szóló értesítését a felküldőnek díjtalanul megküldi. Ez a miniszteri intézkedés igen hasznos, amennyiben módot ad arra, hogy a kezdetleges betegségben szenvedő betegségeit idejében gyógykezelheteti, ami a jelenlegi orvosi tudomány alapján rendszerint sikerrel is jár.

* **A repülő kalap.** Tegnap délelőtt általános feltűnést keltett egy repülő női kalap, mely a legnagyobb szélcsend dacára is bámulatos izezetben repült a Szent László-téren. A kalapról utközben hullott a sok dísz jobbra és balra, hogy szinte veszélyeztette a közönség szemét. A repülő kalapra mindenki figyelmes lett s kereste a tulajdonosnőjét. A tulajdonosnő csakhamar meg is jelent égő arcokkal s könnyes szemekkel, melyekből arra lehetett következtetni, hogy a kalap nem önjerejéből indult el, hanem egy tenyeres arcul ütés indította utnak. A megsértett madam azonnal szolgált magyarázattal, tálán zavarában, vagy pedig bosszúból, de elmondta, hogy ő elszerette az egyik barátjának férjét, a barátnéja pedig az övét. A kölcsönös szerelem nem valami békés életet szült s e miatt a két amazon egymás ellen háborút indított. Eddig meg nem állapítható okok miatt harctérül a Szent László-teret választották s ott a kisebb de harciasabb nőcske hatalmas arculütéssel kezdte a támadást, de aztán el is tűnt. A nagyobb de hidegvérűbb nő pedig a rendőrségen keresie becsületét.

TANÜGY.

Vizsgálatok a jogakadémián. A nagyváradai jogakadémián tegnap kezdődtek meg a vizsgálatok s e hó 22-ig bezárólag tartanak. A tegnapi nap folyamán hárman vizsgáltak le jó eredménnyel.

*** Vizsgálatok a polgári iskolába.** A közsegi polgári fiúiskolában az évvégi vizsgálatok sorrendje a következő: Junius 15-én délelőtt 9 órakor énekvizsgálat (a nagyteremben). Junius 15-én délután 3 órakor tornavizsgálat a tornateremben Junius 17-én hétfőn délelőtt 8 órakor az I. A., Junius 17-én hétfőn délután 2 órakor az I. B., Junius 18-án kedden délelőtt 8 órakor a II. A., Junius 18-án kedden délután 2 órakor a II. B., Junius 19-én szerdán délelőtt 8 órakor a III. A., Junius 19-én szerdán délután 2 órakor a III. B. Junius 20-án csütörtök délelőtt 8 órakor a IV. A., Junius 20-án csütörtök délután 2 órakor a IV. B. osztály. E vizsgálatokra az érdekelt szülők, tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. A magánvizsgálatok június 24., 25. és 26-án lesznek. — *Az igazgatóság.*

EGYESÜLETEK.

A Szacsavaysták közgyűlése.

A Szacsavay Imre asztaltársaság vasárnap délután tartotta megalakulása óta 3-ik évi közgyűlését dr. Halász Lajos orsz. képviselő, elnöke mellett, a városháza bizottsági termében, jelen voltak: Bencz Gyula, dr. Fenyő Sándor, Fried Ferenc, Greiner Dániel, Gyórfy József, Henn János, ifj. Joó Ferencz, Kalla István, Katona Mihály, Kezdődy Géza, Kezdődy Gyula, Kiss Dávid, Koch Károly, Mokry János, Nagy János, Nagy P. István, Oláh István, Papp János, Pelley Sándor, Puskás Lajos, Schwartz Izidor, Sebész Károly, Szilányi Péter, Tátray Sándor, Tóth Kálmán, Tuzkó István, Ujlaky István, Weisz Károly, Winkler Adolf és Zana Agoston. Elnök megnyitja után Katona Mihály jegyző terjesztette elő és olvasta fel hazafias hangon megírt, az asztaltársaság működését felölelő évi jelentését, melyért dr. Halász Lajos elnök indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés. Ifj. Joó Ferencz pénztáros jelentése örvendetesen vétetett tudomásul. Tagokul felvették: Agárgi István, Gyórfy József, Koch Károly és Sinka Kálmán.

Az indítványoknál Fried Ferenc, Schwartz Izidor és Tátray Sándor dicsérrel halmozták el felszólalásukban az asztaltársaságot hazafias és humánus működéséért. Az asztaltársaság titkos szavazással Weisz Károly korelnök, dr. Fenyő Sándor és Tátray Sándor szavazatszedők közreműködése mellett a következők lettek az asztaltársaság intézői: Elnökek: Halász Lajos orsz. képvis.; társelnök: Zboray Gyula; alelnök: Nagy János; jegyző: Katona Mihály; pénztáros: ifj. Joó Ferencz; ellenőr: Kiss Dávid; gazda: Kezdődy Gyula. Intéző bizottsági tagokul: Barabás Szilveszter, Bencz Gyula, dr. Fenyő Sándor, Henn János, Kezdődy Géza, Király Szigmond, Papp János, Pelley Sándor, Szilányi Péter, Tóth Kálmán, Ujlaky István, Winkler Adolf.

Este 8 órakor a Bazar vendéglőben levő külön helyiségében az új tisztikar és újtagok tiszteletére ünnepélyes társasestélyt tartott az asztaltársaság, melyen több pohárköszöntő hangzott el.

A Régészeti egyesület közgyűlése.

Vasárnap délután 5 órakor tartotta a régészeti egyesület közgyűlését a múzeum nagytermében szokotlanul nagy érdeklődés mellett. Ott voltak: Fetszer Antal felsz. püspök, Glac Antal főispán, Grósz Béla s dr. Karácsonyi János kanonokok, dr. Bozóky Alajos jogakadémiai igazgató, dr. Hoványi Gyula s dr. Kiss Géza jogtanárok, Novotny S. Alfonz főgimn. igazgató,

Mayer Antal pápai káplán, dr. Vucskics Gyula újvárosi plebános, szentszéki ülnök, Rosenzweig János tüzérőrnagy, Reichard József vezérkari százados, Gálbory Sámuel, Peszeki Ferenc, dr. Némethy Gyula, Karakas Károly, Gyalokay Jenő, Gyalokay Jenőné, dr. Bozóky Alajosné, Baranyi László, Schröder Imre, Ujházy Irma, Karakas Gizella, Hraniczky Vilmos, Vinkler Lajos, Mezey Mihály, Lakos Lajos, Középegy Gyula, Kiss Kolon Jenő, Kovács József, Kovács Józsefné, Kőszeghy József, Rohrscheidt Ernő és mások.

Az elnöki széklet Gálbory Sámuel alelnök foglalta el s rövid szavakban üdvözlővén az egybegyűlteket, a közgyűlést megnyitotta.

Az első felolvasó jeles tudósunk dr. Karácsonyi János volt, ki »Panasz« címmel a Panasz Pázmányok talujáról értekezett a töle megszokott nagy tudással és alaposággal.

Utána Gyalokay Jenő tartott igen érdekes szabad előadást »Nagyvárad 1692« címmel. A közönség mindkét előadást nagy figyelemmel hallgatta s Gálbory elnök indítványára köszönetet mondott az előadóknak.

A titkár évi jelentését tudomásul vették, úgy szintén Középegy Gyula jelentését a múzeum tárainak gyarapodásáról, valamint elfogadták a választmány javaslatát a pénztárra vonatkozólag s köszönetet mondtak Lakos Lajos pénztárosnak.

A háromévi megbízás letelvé, a tisztikar választották meg. Újból megválasztották a régi tisztviselőket s választmányi tagokat. A Hegyesi Márton elhunytával megüresedett alelnöki állásra dr. Karácsonyi Jánost, a titkári állásra pedig Kiss Kolon Jenőt a premontrei főgimnázium tanárát választották meg. A választmány új tagjai lettek: Hlatky Endre, Medvigy Mihály, ifj. Rimanóczy Kálmán, Szokolya Tamás, Bundula Mihály és Szilágyi Dózsa.

Dr. Karácsonyi János köszönő szavai zárták be a nagy érdeklődés mellett folyt közgyűlést.

A nagyváradai protestáns jótékony egyesület.

Junius 9-én tartotta évi közgyűlését Sulyok István elnöke alatt. Résztvettek: Füredi Lászlóné, Nozák Ilona, Korbély Józsefné, Kun Anna, G. Szabó Istvánné, Glac Antal főispán, Korbély József, (titkár) Kiss Elek, Füredi László, Petri Gyula, Sáfrány Lajos, Winkler Lajos és Ritoók István. Sulyok István elnök megnyitja után a számvizsgáló bizottság jelentését olvasták fel, mely szerint a múlt évi kiadás 457 korona, a bevétel 2810 kor. volt. A vagyon 9923 korona. A közgyűlés köszönettel fogadta az előterjesztést, Füredi László pénztárosnak a felmentvényt megadta. Br. Rothschildné Werthemstein úrnőnek 1000 kor. adományáért hálás köszönetet mondott, valamint Füredi Lászlóné úrnőnek, ki két adományozótól 30 koronát szolgáltatott be. Nadányi Károlyné úrnőnek lemondására nézve azt határozta, hogy küldöttségileg kéri fel lemondásának visszavonására. Alelnökül egyhangulag Jancsovits Jenőné szül. Osterlám Elza úrnőt választották meg. A lemondott Balogh Samuné alelnök érdemeit jegyzőkönyvbe iktatták.

Titkárul egyhangulag dr. Thury Lászlót, számvizsgáló bizottsági elnökül: Görömbey Istvánt választották. A közgyűlést az elnök a tagokhoz intézett buzdító beszéddel fejezte be, rámutatva azokra a humánus és nemes célokra, melyekért a két protestáns egyház együtt működik.

TÁVIRATOK.

A tudományegyetem új rektora.

Budapest, június 10. A budapesti tudományegyetem rektorválasztói ma délután gyűltek össze, hogy megválasszák az egyetem rector magnificusát a jövő tanévre. Egyhangulag megválasztották rektorrá dr. Török Aurélt, az embertan nyilvános rendes tanárát a bölcsészeti kar tagjai sorából.

Kossuth Lajos Tódor Budapesten.

Budapest, június 10. Kossuth Lajos Tódor ma d. e. 10 órakor érkezett a déli vasutal Budapestre. Az állomáson Kossuth Ferenc fogadta titkára kíséretében. Kossuth Lajos Tódor több napot szándékozik Budapesten tölteni és valószínűleg elkíséri e hó 16-án bátyját a dobsinai Kossuth szobor leplezésére, mely ünnepségre külön is meghívták.

Kétszáz ezer koronás mandátum.

Budapest, június 10. A zirci választásról közli a Nap, hogy Ivánka Imre, a megválasztott függetlenségi képviselő kétszáz ezer koronát költött el vesztegetési célokra, hogy ellenjelöltjeivel szemben a kerület mandátumát magának biztosítsa. A Nap cikke a függetlenségi pártkörben nagy felháborodást okozott.

NYILTTÉR.

Dr. Krüger Aladár

ügyvédi irodáját

Szalárdi (rég. Posta)-utca

7. sz. alá (saját házába)

helyezte át.

Dr. Krüger Jenő

ügyvédi irodáját

Szalárdi-utca 7. sz. alatt

megnyitotta.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. Eredeti Panama-kalapok. Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zefir ingek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a birneves Engelhardt-féle Carlsbadi cipőkből.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

M. J. Felháborodását értjük, ekké jól is van megírva s igazán sajnáljuk, hogy nem közöljük. De azzal az ujsággal még sem állunk szóba.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irtta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. —

53.

A nyaktörő technikai nehézségek iránti egyre növekvő előszeretete mellett, még mindennemű zenei lélszükségek is jelentkeztek. Gyakrabban mint valaha dühöngött a vonóval, oly dolgokat követelve szegény hangszertől, mikre teljesen képtelen volt, úgy hogy nyikorogott, jajgatott, mintha pokoli kinokat szenvedne s ha Lensky azelőtt sajnálta, hogy nem tud magán uralkodni, most hetykén kérkedett vele.

Ez volt épen azon különlegesség, mely által minden idejébéli művésztől elütött. Arra nézve pedig, hogy lényeges gyöngéi mellett lebilincselő és ellenálthatatlan varázsa most lángolóbban tört elő mint valaha, senki sem lehetett kétségben, ki azelőtt és a jelenben hallotta.

Különösen nő-hallgatóira gyakorolt ugyászólván lealacsonyítóan érzelmi és elementáris ígézetet. A Les Ormesben aratót diadalok is fényesen bizonyítottak e mellett.

Töle telhetőleg kiaknáza a helyzetet. Ámbár unta volna, ha egy egész estét e világfiak közt kellene töltenie, kik minden intímabb és egyénibb érdekétől oly távol álltak, a nélkül hogy zenével rövidítse meg az időt, mégis gyakran egész az izetlenségig kérte magát, mielőtt a hegedühez fogott volna. Megtörtént az is, hogy bevárta, míg a félőrült rajongók egyike térden állva nyujtotta át neki hegedüjét.

Ekkor aztán a jelenlevő zenetudó hölgyek közül valamelyik a zongorához ült, hogy játékát kísérje, a többiek pedig lehetőleg közel hozzá csoportosultak, oly állásba igyekezők kerülni, mely odaadó, elhaló ekstazist fejez ki. Játék közben magához tapadni érezte szemeknek epedő, sovár pillantását, az előre hajló szép fejeket látta, melyek felett korlátlanul uralkodott e percben. Izzó kábulásként szállt fejébe e tömjénezés — nem volt többé ura magának...

De a nők sem uralkodtak többé magukon. Ha xx-ben, az előkelő hölgyek magatartásában, dacára a művészelet iránt való lelkesedésének, mégis észlelhető maradt bizonyos fenhéjázó leereszkedés, most e szépségek közül sokan, mint a rabnók kusztak lábainál, kegyének legkissebb jelét buja epedéssel s hízkeléssel lesve.

Ha letette hangszertét egyik sem tudta mily eszeveszett túlzással teygen tul társain, csak hogy kellően kifejezést adjon elragadtatásának. És amíg ezek a zeneitások körülto longták, hogy egy-egy kézírtsort, hajfürtöt vagy alárt arcképet kikunyoráljanak töle és félretett sz varvégeit összeszedték, hogy mint szent reliquiákat emlékül eltegyék: Jeljaginné e mellékszobában valamely új vendégnek siránkozva beszélt el nővére »regényét«, mindannyiszor e szavakkal fejezve be elbeszélését:

— Szegény nővérem! Ó, ki oly ünnepelet volt! Hiszen tudja tán, hogy Trubeckói herceget is kikosarazta?! Kétségbe voltunk esve, midőn Lenskyvel való eljegyzésének híret vet-tük. Igaz, hogy nagy genie! — aztán nagyot sóhajtott.

Natália pedig a tág tornácon, melyre a zene-salon nyílt, ott állt egyedül. Örült, ha egyedül maradhatott, ha senki sem lépett hozzá meglérdezni: vajjon a feje fáje, vagy más baja van-e! — Baja van-e! Nincs ember, aki vele érezhette volna szenvedéseit és nem is létezett a számára emberi vigasztalás, mit nem inkább sértésnek érzett volna, ha mindjárt még oly gyöngéden nyujtatott volna is.

Mivé törpültek az apró túsúrák xx-ben miket oly türelmetlenséggel tört, a mostani kinnal szemben!

Körülötte némán és nyomasztóan a nyári

éj terült el. A holdfényben a fák fekete árnyai a szürkés-zölden fénylő pázsiton óriásokká nyultak és sehol sem csillogott egy árva harmatcsepp sem.

Az éji csendbe durva, éles nevetés hangzott ki. Natália, a virággal körülvevett ablakok egyikén át betekintett a salomba. Lensky ott ült egy nagy hölgykoszorútól körülveve.

Fárasztó előadásától felhevülten, kendőjével a verítéket törülte homlokáról, nyakáról. Valamit mesélt, mi neki magának igen furcsának tetszhetett, azonban hallgatóinak érzését láthatólag sértette — mert afféle komikusan tulzott megbotránkozást fitogtattak.

Zavart mosoly jelent meg Lensky ajkain; a hozzá legközelebb ülő hölgy keze után kapkodott, engesztelőleg meg-megveregetve s vege megcsókolta. Ez volt mentegetődzésének szokásos módja, valahányszor eljárt a szája és valami tulsikamlósát mondott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, június 10.

Buza április	-- -- --	13.15	—	13.35
Rozs április	-- -- --	13.50	—	13.30
Tengeri május 1907	-- -- --	10.80	—	11.05
Repeze aug.-ra	-- -- --	27.80	—	28.24
Zab ápr.-ra	-- -- --	15.20	—	16.10

Értéktözsde.

Budapest, június 10.

Osztrák hitelrészvény	-- -- --	678	—
Magyar hitelrészvény	-- -- --	796	—
Leszámitoló bank	-- -- --	506	—
Rimamurányi	-- -- --	525	—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	-- -- --	670	—
Közuti vasut	-- -- --	594	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 június 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	-- -- --	11.21
Magyar koronajárdék 4%	-- -- --	99
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	-- -- --	83
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	-- -- --	95
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	-- -- --	96
Magyar gyermek sorsjegy-kölcson	-- -- --	200
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcson	-- -- --	150
Osztrák járdék ezüstben	-- -- --	99.50
Osztrák járdék papirban	-- -- --	100
Osztrák korona járdék	-- -- --	117
Osztrák járdék aranyban	-- -- --	99
1860. oszt. államsorsjegyek	-- -- --	155
Osztrák-magyar bankrészvény	-- -- --	17.65
Magyar hitelbank részvény	-- -- --	17.65
Városi villamosvasut	-- -- --	833
Osztrák hitelbank intézeti részvény	-- -- --	680.50
20 frankos frankos (Napolendor)	-- -- --	683.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	-- -- --	19.08
Német birodalmi márka	-- -- --	117.58
London vista	-- -- --	24.117
Páris vista a	-- -- --	95.47
20 márkás arany	-- -- --	37.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

HIRDETMÉNY.

A fegyver- és vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-e. alapján felhivatnak mindazok, kik e város bel- és külterületén akár önvédelem, akár vadászat céljából vagy pedig ereklyeként tartott lőfegyverek birtokában vannak, miszerint azokra vonatkozó bejelentéseiket Nagyvárad város adóhivatalánál, a vadászati jegy iránti bejelentéseiket pedig a polgármesteri hivatalnál f. évi **június hó 30-ik napjáig** megtenni annyival

inább el ne mulasszák, mivel ellenesetben a törvény 42. §-a értelmében az eltitkolt vagy adó alól elvont minden darab fegyver után 20 koronától 40 koronáig terjedhető pénzbírsággal fog sújtatni.

Nagyvárad, 1907. június hó 6-án.

Városi adóhivatal.

Meghívó.

A Szent László-nyomda részvénytársaság 1907. évi június hó 28-án pénteken délután 6 órakor a Kath. Körben tartja

évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket ez uton hívja meg

az igazgatóság.

A gyűlés tárgyai:

1. Az 1905. év mérlege és az igazgatóság jelentése az üzletév eredményéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg vizsgálatáról.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

úfasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlitott fa-butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Meghívó.

A nagyváradai „Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezeté”-nek tisztelt tagjait az 1907. évi június hó 24-én délután 5 órakor a »Tisztviselők Otthona« helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

meghívjuk.

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Az alapszabályok 1. és 9. §-ainak módosítása.
2. Az alapszabályok 15. §. 7-ik pontja értelmében teendő indítványok.

Az igazgatóság.

MEGJEGYZÉS. Azon esetben, ha a közgyűlés nem lenne határozatképes, az újabb közgyűlés július hó 8-án délután 5 órakor fog megtartatni, mely tekintet nélkül a megjelentek számára határozatképes leend.

Villand Testvérek

nagy cirkusza a nagypiac-téren.
Ma kedden folyó hó
11-én nagy családi
diszelőadás

teljesen új műsorral.

Kezdeté este 8 órákor.
Vasárnap és ünnepnap 2 nagy előadás,
d. u. 4 és este 8 órákor.

A délutáni előadáson 10 éven aluli gyermekek az ülőhelyeken félhelyarat fizetnek.
Helyárak: Pábolyülés 4 kor., zártszék 3 kor., kőrszék 2 kor., I. hely 1 kor. 60 fill., II. hely 1 kor. 20 fill., karzat 60 fill.

Jegyek előre válthatók: Kiss Dávid és Tsa dohánytörszékében és d. e. 10-12-ig, d. u. 3-tól a cirkusz pénztáránál.

Fehérnemű és ruha varrónők

cipőfelsőrész varrásra rövid idő alatt kitaníttatnak és azonnal állandó keresethez jutnak.

Tanuló leányok is felvétetnek kezdő fizetéssel **MOSKOVITS** cipőgyárában, Kossuth-utca.

Aláírási felhívás.

a »Magyar Takarékszövetkezet« első évtársulatába való belépésre.

Az évtársulat kezdődik 1907. évi július hó 1-én és tart 1910. évi június hó 30-ik napjáig. Mibelyt 1000 üzletrész jegyezve lesz, az évtársulat megalakul.

A szövetkezet célja: több apróbb betétek útján való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani.

A szövetkezet tagja lehet bárki, aki magát arra kötelezi, hogy a szövetkezet pénztárába három éven át hetenkint legalább 20 fillért befizet. A szövetkezet tagja a teljesített befizetések negyöd részét minden kezes nélkül bármikor kölcsön veheti.

Egy üzletrész hetenkint 20 fillér befizetésére kötelez. Az aláírás alkalmával az első heti részlet és minden üzletrész után 5 fillér üzleti költség fizetendő be.

A »Magyar Takarékszövetkezet« tagjai kényelmére azt az újítást hozza be, hogy a befizetések eszközlése céljából nem kell az intézet helyiségébe hétről-hétre feljönniök, ami tetemes idővesztéssel jár, mert a szövetkezet (óvadék mellett alkalmazott) pénzbeszedője minden héten tekeresi a tagokat lakásukon, hogy a heti befizetés összegét átvegye s azt az alapszabályokban előírt módon nyugtázza.

Nagyváradon, 1907. évi június 1. napján.

A »Magyar Takarékszövetkezet« alapítói.

A szövetkezet a »MAGYAR BANK« r. t. helyiségében székel (Fő-utca, Bazar-épület.)

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az eddig is jó hírnévnek örvendő **CSORDÁS TESTVÉREK** fűszer és csemege üzletét átvettük, azt korszerűen, a legjobb új árukkal berendezve

MEZEY JÁNOS és TÁRSA

törvényesen bejegyzett cégünk alatt tovább vezetjük, raktáron tartunk

—== NAPONTA FRISS TEA-VAJAT ==—

Az általános fűszer, anyagáru és déli gyümölcsökön kívül, még mindennemű csemege-árakat, sajtok, hidegfelvágottak, különféle conservákat, asztali- és csemege borok-pezsögök, likörök, angol rum, kül- és belföldi cognak, friss töltésű ásványvizeket.

Vetemény magvakat, mindennemű gazdasági cikket.

A n. érdemű közönség szives támogatását kréjük, biztosítva t. vevőinket, szolid árak mellett, becsületes és figyelmes kiszolgálásról. 40 **Telefon 249.**

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-

divat üzlete

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Vizsgai jutalomkönyvek

a legnagyobb választékban kaphatók
Sebő Imre könyv- és papirkereskedésében, **NAGYVÁRADON**